

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian giao đề

(Đề thi có 02 trang)

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

I. ĐỌC- HIỂU: (3.0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Giả sử nếu một ngày đẹp trời nào đó, tinh thần trách nhiệm của loài người bị mất đi, hãy hình dung một viễn cảnh của xã hội: Con người không biết mình sống để làm gì. Sống lang thang, bơ vơ, vô định. Tất nhiên lúc đó không còn là sống mà chỉ là tồn tại. Con người sẽ vui chơi ăn uống vô độ, hủy hoại sức khỏe bản thân. Con người sẽ chây lười, chẳng làm gì để giữ gìn bản thân. Thiếu tính trách nhiệm, con người đánh mất chính mình.

[...]

Vì sao ta thiếu trách nhiệm?

Trách nhiệm đồng nghĩa với nguy cơ mình bị tổn thất một điều gì đó. Nếu nói dối, làm sai, gây hại... thì khi nhận trách nhiệm về mình, bạn sẽ bị tổn thất danh dự, tổn thất thời gian khắc phục, tổn thất niềm tin, mất chức, phải bồi thường hoặc chịu một hình phạt nào đó.

Không ai muốn mình phải tổn thất, vì thế nhu cầu an toàn trong mỗi con người khiến họ tìm cách trốn tránh trách nhiệm cá nhân và đùn đẩy nó cho người khác mà tốt nhất là cho tập thể. Vì tập thể sai thì có nghĩa là không ai sai cả, hoặc cái sai đó sẽ được chia đều và tất nhiên trách nhiệm của mình sẽ nhẹ đi đáng kể.

Tôi phạm luật vì ai cũng làm như thế cả, tôi không làm thì sẽ bị thua thiệt. Tôi không có mục đích sống vì chẳng ai cho tôi mục đích. Tôi bị cám dỗ vì xã hội có quá nhiều thứ xấu xa. Tôi học tẹt vì thầy cô, vì tôi không đủ điều kiện. Tôi vượt đèn đỏ vì hoàn cảnh bắt buộc. Tôi xấu xa thế này là bởi gia đình...

Hãy đánh thức trách nhiệm với bản thân mình – với gia đình – với xã hội bắt đầu bằng cảm xúc xấu hổ và hành động tự nhận lỗi về mình trước khi đùn đẩy. Hiện tại, điều gì đang khiến chúng ta xấu hổ với chính mình? Điều gì khiến chúng ta hổ thẹn với gia đình và xã hội?

(Trích **Sống trách nhiệm** - Nguyễn Hoàng Khắc Hiếu)

Câu 1. Chỉ ra phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích.

Câu 2. Theo tác giả, những nguyên nhân nào khiến con người hay thiếu trách nhiệm?

Câu 3. Chỉ ra và nêu tác dụng biện pháp tu từ cú pháp trong các câu sau: “Tôi bị cám dỗ vì xã hội có quá nhiều thứ xấu xa. Tôi học tẹt vì thầy cô, vì tôi không đủ điều kiện. Tôi vượt đèn đỏ vì hoàn cảnh bắt buộc. Tôi xấu xa thế này là bởi gia đình”.

Câu 4. Từ quan điểm của tác giả: “Thiếu tính trách nhiệm, con người sẽ đánh mất chính mình”, anh/chị rút ra bài học gì cho bản thân?

II. LÀM VĂN: (7.0 điểm)

Câu 1. (2.0 điểm) Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) về tinh thần trách nhiệm của bản thân trong cuộc sống.

Câu 2. (5.0 điểm)

“...Những đêm mùa đông trên núi cao dài và buồn, nếu không có bếp lửa sưởi kia thì Mị cũng đến chết héo. Mỗi đêm, Mị đã dậy ra thổi lửa hơ tay, hơ lưng, không biết bao nhiêu lần.

Thường khi đến gà gáy sáng Mị ngồi dậy ra bếp sưởi một lúc thật lâu thì các chị em trong nhà mới bắt đầu ra dóm lò bung ngô, nấu cháo lợn. Chỉ chớp mắt được từng lúc, Mị lại thức sưởi lửa suốt đêm. Mỗi đêm, khi nghe tiếng phù phù thổi bếp, A Phủ lại mở mắt. Ngọn lửa sưởi bùng lên, cùng lúc ấy thì Mị cũng nhìn sang, thấy mắt A Phủ tròng tròng, mới biết A Phủ còn sống. Mấy đêm nay như thế. Nhưng Mị vẫn thản nhiên thổi lửa, hơ tay. Nếu A Phủ là cái xác chết đứng đấy, cũng thế thôi. Mị vẫn trở dậy, vẫn sưởi, chỉ biết, chỉ còn ở với ngọn lửa. Có đêm A Sử chợt về, thấy Mị ngồi đấy, A Sử đánh Mị ngã ngay xuống cửa bếp. Nhưng đêm sau Mị vẫn ra sưởi như đêm trước.

Lúc ấy đã khuya. Trong nhà ngủ yên, thì Mị trở dậy thổi lửa. Ngọn lửa bập bùng sáng lên, Mị lé mắt trông sang, thấy hai mắt A Phủ cũng vừa mở, một dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại. Nhìn thấy tình cảnh như thế, Mị chợt nhớ lại đêm năm trước A Sử trói Mị, Mị cũng phải trói đứng thế kia. Nhiều lần khóc, nước mắt chảy xuống miệng, xuống cổ, không biết lau đi được. Trời ơi, nó bắt trói đứng người ta đến chết, nó bắt mình chết cũng thôi, nó bắt trói đến chết người đàn bà ngày trước cũng ở cái nhà này. Chúng nó thật độc ác. Cơ chừng này chỉ đêm mai là người kia chết, chết đau, chết đói, chết rét, phải chết. Ta là thân đàn bà, nó đã bắt về trình ma nhà nó rồi thì chỉ còn biết đợi ngày rũ xương ở đây thôi... Người kia việc gì mà phải chết thế. A Phủ ... Mị phảng phất nghĩ như vậy.

Đám than đã vạc hẵn lửa. Mị không thổi, cũng không đứng lên. Mị nhớ lại đời mình, Mị lại tưởng tượng như có thể một lúc nào, biết đâu A Phủ chẳng đã trốn được rồi, lúc ấy bố con Pá Tra sẽ bảo là Mị đã cởi trói cho nó, Mị liền phải trói thay vào đấy, Mị phải chết trên cái cọc ấy. Nghĩ thế, trong tình cảnh này, làm sao Mị cũng không thấy sợ...

Lúc ấy, trong nhà đã tối bùng, Mị rón rén bước lại, A Phủ vẫn nhắm mắt, nhưng Mị tưởng như A Phủ đương biết có người bước lại... Mị rút con dao nhỏ cắt lúa, cắt nút dây mây. A Phủ cứ thở phè từng hơi, không biết mê hay tỉnh. Lần lần, đến lúc gỡ được hết dây trói ở người A Phủ thì Mị cũng hốt hoảng, Mị chỉ thì thào được một tiếng “Đi ngay...”, rồi Mị nhenh lại. A Phủ bỗng khụy xuống, không bước nổi. Nhưng trước cái chết có thể đến nơi ngay, A Phủ lại quật sức vùng lên, chạy. Mị đứng lặng trong bóng tối.

Rồi Mị cũng vụt chạy ra. Trời tối lắm. Nhưng Mị vẫn băng đi. Mị đuổi kịp A Phủ, đã lặn, chạy, chạy xuống tới lưng dốc, Mị nói, thở trong hơi gió thốc lạnh buốt:

– A Phủ cho cho tôi đi.

A Phủ chưa kịp nói, Mị lại nói:

– Ở đây chết mất.

A Phủ chợt hiểu.

Người đàn bà che chồng đó vừa cứu sống mình.

A Phủ nói: “Đi với tôi”. Và hai người lẳng lặng đỡ nhau lao chạy xuống dốc núi.

(Trích **Vợ chồng A Phủ**, Tô Hoài, Ngữ văn 12, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020, tr.13-14)

Đề thi thử THPT quốc gia môn văn 2022 TX Quảng Trị lần 2

Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị được thể hiện trong đoạn trích. Từ đó, nhận xét về giá trị nhân đạo mới mẻ của tác phẩm qua đoạn trích.

----- **HẾT** -----

Bài thi: NGŨ VĂN

(Đáp án - thang điểm gồm có 04 trang)

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	3,0
	1	Phương thức biểu đạt: nghị luận	0,75
	2	- Những nguyên nhân khiến con người sống thiếu trách nhiệm: + Trách nhiệm đồng nghĩa với nguy cơ mình bị tổn thất một điều gì đó. + Nếu nói dối, làm sai, gây hại...thì khi nhận trách nhiệm về mình, bạn sẽ bị tổn thất danh dự, tổn thất thời gian khắc phục, tổn thất niềm tin, mất chức, phải bồi thường hoặc chịu một hình phạt nào đó. + Nêu đúng 2 ý: 0,75 điểm + Nêu đúng 1 ý: 0,5 điểm	0,75
	3	- Biện pháp tu từ cú pháp: Lặp cấu trúc/ Lặp cú pháp: 0,5 điểm - Tác dụng: 0,5 điểm + Giúp cho lời văn hài hòa, nhịp nhàng, bổ sung cho nhau. + Nhấn mạnh thái độ sống không có trách nhiệm, luôn đổ lỗi cho người khác, đổ lỗi cho hoàn cảnh.	1,0
	4	- Khi thiếu trách nhiệm, con người sẽ không biết mình sống để làm gì, thiếu mục đích sống, con người sống buông thả, không giữ gìn bản thân. - Dám nhận trách nhiệm về mình, dám nhận sai và sửa sai. Vì hành vi này sẽ giúp chính chúng ta trở nên cao thượng, có một cuộc sống tốt đẹp. Chúng ta, xin đừng trốn tránh lỗi lầm của bản thân, hãy chân thành, trách nhiệm trong mọi hành động của bạn. Bởi vì có như vậy, bạn mới có một phẩm chất đạo đức tốt đẹp + Nêu đúng 2 ý: 0,5 điểm. + Nêu đúng 1 ý: 0,25 điểm	0,5
II		LÀM VĂN	7,0
	1	<i>Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) về tinh thần trách nhiệm của bản thân trong cuộc sống.</i>	2,0
		a. Đảm bảo yêu cầu về hình thức đoạn văn Thí sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng-phân-hợp, móc xích hoặc song hành.	0,25
		b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận Tinh thần trách nhiệm trong cuộc sống.	0,25
		c. Triển khai vấn đề nghị luận	

Đề thi thử THPT quốc gia môn văn 2022 TX Quảng Trị lần 2

		Thí sinh lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng phải làm rõ tinh thần trách nhiệm trong cuộc sống. Có thể tập trung vào các nội dung:	
		Giải thích: Tinh thần trách nhiệm trong cuộc sống là tích cực và tự giác thực hiện nhiệm vụ được giao, chủ động làm những việc cần làm, không né tránh hay thờ ơ hay đùn đẩy trách nhiệm cho người khác.	0,25
		Biểu hiện: Trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội... Vai trò, ý nghĩa của sống có trách nhiệm - Là động lực vượt qua khó khăn, gian nan, nâng cao kỹ năng sống. - Hoàn thành tốt các công việc và nhiệm vụ được giao.	0,5

		- Giúp hoàn thiện bản thân tốt đẹp hơn. - Được mọi người yêu quý, kính trọng và giúp đỡ khi gặp khó khăn. - Góp phần phát triển và giữ gìn đất nước.	
		Bàn luận mở rộng - Nêu những dẫn chứng những biểu hiện cụ thể về lối sống có trách nhiệm. - Ngoài ra cũng dẫn chứng thêm lối sống thiếu trách nhiệm, từ đó lên án phê phán lối sống thiếu trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội - Rút ra bài học nhận thức và hành động, liên hệ bản thân	0,25
		d. Chính tả, ngữ pháp: Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0,25
		e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách dùng từ, diễn đạt mới mẻ..	0,25
2		<i>Phân tích diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị được thể hiện trong đoạn trích. Từ đó, nhận xét về giá trị nhân đạo mới mẻ của tác phẩm qua đoạn trích.</i>	5,0
		a. <i>Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận: Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề.</i>	0,25
		b. <i>Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Diễn biến tâm trạng và hành động của nhân vật Mị được thể hiện trong đoạn trích; Từ đó, nhận xét về giá trị nhân đạo mới mẻ của tác phẩm qua đoạn trích.</i>	0,5
		c. <i>Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm: Học sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; đảm bảo các yêu cầu sau:</i>	

	* Giới thiệu khái quát – Tô Hoài là cây bút văn xuôi hàng đầu của văn học Việt Nam hiện đại, ông có vốn sống, vốn hiểu biết sâu sắc về con người và phong tục văn hóa của vùng đất Tây Bắc. – Truyện Vợ chồng A Phủ là kết quả của chuyến Tô Hoài đi cùng bộ đội vào giải phóng Tây Bắc (1952), đánh dấu độ chín của phong cách nghệ thuật Tô Hoài. Tác phẩm viết về cuộc sống tăm tối và khát vọng sông mãnh liệt của người dân miền núi dưới ách thống trị của thực dân phong kiến. – Tác phẩm không chỉ hướng đến phản ánh hiện thực về đời sống của người dân nghèo mà còn mang giá trị nhân văn sâu sắc khi hướng về những giá trị tốt đẹp, sức sống mãnh liệt bên trong con người, điều này được thể hiện rõ nét qua chi tiết Mị trong đêm cắt dây, cởi trói cho A Phủ – chi tiết làm nên mọi giá trị của tác phẩm.	0,5
	* Giới thiệu khái quát về nhân vật Mị – Mị từng là cô gái xinh đẹp, có tài thổi sáo được nhiều chàng trai trong làng theo đuổi đến đứng nhẵn chân vách đầu buồng Mị. – Từ khi trở thành con dâu gạt nợ cho gia đình thống lý, Mị đã trở nên lầm lũi như con rùa nuôi trong xó cửa, tê liệt khả năng phản ứng và sống cam chịu đến mức đáng thương. – Tâm trạng của Mị trước đêm cởi trói cho A Phủ: + Cuộc sống đọa đày trong nhà thống lý Pá Tra của Mị vẫn tiếp diễn, biến cô trở thành người câm lặng trước mọi sự việc diễn ra xung quanh, khiến Mị như vô cảm.	2,0

	+ Những đêm đầu Mị thổi lửa hơ tay, tâm hồn Mị như tê dại trước mọi chuyện, kể cả lúc ra sưởi lửa, bị A Sử đánh ngã xuống bếp, hôm sau Mị vẫn thản nhiên ra sưởi lửa như đêm trước. + Khi trong nhà đã ngủ yên, Mị tìm đến bếp lửa. Đối với Mị, nếu không có bếp lửa ấy, cô sẽ chết héo. Bếp lửa là người bạn tâm sự duy nhất của Mị trong những đêm mùa đông giá lạnh của rẻo cao Tây Bắc. * Diễn biến tâm trạng, hành động của Mị trong đêm cứu A Phủ – Trong đêm tình mùa xuân, sức sống trong Mị tuy đã trỗi dậy nhưng không đủ để Mị cứu mình. Phải đến đêm cắt tóc cứu A Phủ sức sống tiềm tàng ấy mới thực sự được thức tỉnh. – Tâm trạng của Mị khi nhìn thấy A Phủ bị trói: + Những đêm đầu Mị thổi lửa hơ tay. Tâm hồn Mị như tê dại trước mọi chuyện, kể cả lúc ra sưởi lửa, bị A Sử đánh ngã xuống bếp, đêm sau Mị vẫn ra sưởi như đêm trước. + Chính nhờ ngọn lửa, đêm ấy, Mị trông sang A Phủ và nhìn thấy một dòng nước mắt lấp lánh bò xuống hai hõm má đã xám đen lại. Dòng nước mắt ấy khiến Mị chợt nhớ lại đêm năm trước A Sử trói Mị, Mị cũng phải đứng trói thế kia. Nhiều lần khóc, nước mắt chảy xuống miệng, xuống cổ, không lau đi được. + Thương người cùng cảnh ngộ, Mị phảng phát nghĩ gần nghĩ xa: Cơ chừng này thì chỉ đêm mai là người kia chết, chết đau, chết đói, chết rét, phải chết. Ta là thân đàn bà, nó đã bắt ta về trình ma nhà nó rồi thì còn biết đợi ngày rũ xương ở đây mà thôi... Người kia việc gì phải chết thế? – Tình thương lớn hơn cái chết: Mị xót xa cho A Phủ như xót xa cho chính bản thân mình. Mị thương cho A Phủ không đáng phải chết. Cô cũng sợ nếu mình cởi trói cho chàng trai ấy, bố con Pá Tra biết được sẽ trói thay vào đấy và lại phải chết trên cái cọc ấy... Tình thương ở Mị đã lớn hơn cả sự chết, khiến cô đi đến hành động cắt dây, cởi trói cho A Phủ. – Từ cứu người đến cứu mình: Khi cởi trói cho A Phủ xong, Mị đứng lặng trong bóng tối. Song, chính ngay lúc ấy, trong lòng người đàn bà khôn khéo kia mọi chuyện diễn ra rất nhanh. Mị cũng vụt chạy ra. Trời tối lắm. Nhưng Mị vẫn băng đi. Vì ở đây thì chết mất. => Đây không phải là hành động mang tính bản năng. Mị giải thoát cho A Phủ và giải thoát cho cả bản thân mình. Hành động táo bạo và bất ngờ ấy là kết quả tất yếu của sức sống tiềm tàng khi người con gái yếu ớt dám chống lại cả cường quyền và thần quyền.	
	* Đánh giá nghệ thuật – Tạo tình huống truyện độc đáo, hấp dẫn – Nghệ thuật miêu tả diễn biến tâm trạng nhân vật tài tình – Nghệ thuật xây dựng nhân vật sinh động, có cá tính – Ngôn ngữ sinh động, sáng tạo, giàu tính tạo hình – Nghệ thuật kể chuyện lôi cuốn, hấp dẫn	0,5

Đề thi thử THPT quốc gia môn văn 2022 TX Quảng Trị lần 2

		*Nhận xét về giá trị nhân đạo mới mẻ của tác phẩm qua đoạn trích. - Truyện ngắn "Vợ chồng A Phủ" thể hiện niềm thương cảm sâu sắc, chân thành của nhà văn dành cho những con người bị áp bức bóc lột. + Nhân vật Mị và A Phủ trong truyện là hiện thân cho những con người có số phận đau khổ, bị áp bức bóc lột, bất công. - Tác phẩm là bản cáo trạng đanh thép tố cáo giai cấp thống trị miền núi trước ách áp bức, bóc lột của thống lí:	0,5
		+ Sự tàn bạo của cường quyền: Cha con thống lí Pá Tra là hiện thân của tội ác đại diện cho chế độ lãnh chúa phong kiến còn duy trì ở miền núi trước cách mạng . + Sự tàn bạo về thân quyền: Giai cấp thống trị đã cột chặt chế độ nô lệ đối với những người lao động trong ngục tù của cường quyền và thân quyền. - Nhà văn đã khám phá, ngợi ca những phẩm chất tốt đẹp và sức sống tiềm tàng của họ: + Vẻ đẹp tâm hồn Mị: Yêu tự do, hiếu thảo; giàu tình yêu thương đối với người cùng cảnh ngộ và là người có sức sống tiềm tàng, mãnh liệt;... + Hình ảnh Mị và A Phủ đỡ nhau lao chạy xuống dốc núi thể hiện niềm tin vào những con người nô lệ biết tựa vào nhau để vươn tới bầu trời tự do. - Bố cục 2 phần: Phần một nói về cuộc đời của Mị và A Phủ, phần hai nói về sự tự do của hai người ở khu du kích Phiêng Sa cho thấy niềm tin vào vào sự đổi đời của những con người bất hạnh lãnh đạo của Đảng	
		<i>d. Chính tả, ngữ pháp:</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0,25
		<i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0,5
TỔNG			10,0

-----HẾT-----